

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndc/9/2019
Identifikačné číslo spisu:	2119203355
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2119203355.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manželky Z. H., rodenej V., bývajúcej v Z., proti druhému manželovi Z. H., bývajúcemu v K., o rozvod manželstva a o úpravu pomerov manželov na čas po rozvode k maloletým deťom, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21 P 24/2019, v konaní o prikázanie veci inému súdu na konanie, takto

rozhodol:

Návrhu na prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 21 P 24/2019 Okresnému súdu Liptovský Mikuláš s a n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z dôvodu návrhu manželky (ďalej aj „navrhovateľky“) na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Liptovský Mikuláš. Navrhovateľka svoj návrh odôvodnila tým, že spoločne s dvomi maloletými deťmi v predškolskom veku v súčasnosti býva v obvode Okresného súdu Z..

2. Manžel vo svojom vyjadrení k návrhu na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti s návrhom manželky súhlasil.

3. Konanie o rozvode manželstva sa od 1. júla 2016 spravuje ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku č. 161/2015 Z.z. (ďalej len „CMP“). Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak. To platí i pre návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti.

4. Podľa § 39 ods. 2, 3 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán vec prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Trnava) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Liptovský Mikuláš). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

5. Najvyšší súd príslušný rozhodnúť o tomto návrhu na prikázanie veci (§ 39 ods. 2 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že návrh manželky na prikázanie veci nie je dôvodný, a preto mu nebolo možné vyhovieť.

6. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného konania na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu, a teda podmienky prikázania veci treba - ako výnimku - vykladať reštriktívne. Totižto, ak by príslušný súd prikázal vec inému súdu podľa § 39 ods. 2 CSP, hoci by pre takéto rozhodnutie tu neboli podmienky, porušil by tým ústavne zaručenú zásadu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi a že príslušnosť súdu ustanovuje zákon (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania alebo jeho zrýchlenie (čo rovnako platí aj pre civilné mimosporové konania).

7. S poukazom na uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôvody výnimočného charakteru. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie pomerov oboch sporových strán, pričom na pomery strany v spore, ktorá delegáciu navrhuje možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na protistranu. Podstatný význam má i stanovisko protistrany v spore. Pri tom všetkom treba mať na zreteli výnimočnosť inštitútu delegácie sporu.

8. Pri posudzovaní dôvodnosti návrhu vzal najvyšší súd na zreteľ predovšetkým to, že v danom prípade ide primárne o rozvod manželstva. Miestna príslušnosť v tejto veci sa riadi ustanoveniami CMP o osobitnej výlučnej miestnej príslušnosti, konkrétne § 92 CMP, podľa ktorého na konanie o rozvod manželstva je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nie je možné určiť, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa. Ide teda o zákonom vyjadrenú zásadu, aby vec prejednal a rozhodol súd, v obvode ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko. Preto dôvodom na výnimku z tejto zásady na základe návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti môžu byť len také okolnosti, ktoré celkom jednoznačne a zároveň v súlade s o zákonom a ústavným právom n a zákonného sudcu odôvodňujú vhodnosť prejednávania veci iným než príslušným súdom. Najvyšší súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že s konaním o rozvod manželstva je obligatórne spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 CMP).

9. V danom prípade navrhovateľka vhodnosť navrhovanej delegácie veci odôvodňuje s poukazom na jej súčasný pobyt spoločne s dvomi maloletými deťmi v obvode Okresného súdu Z.. K čomu najvyšší súd uvádza, že dôvody delegácie síce môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä osobnú, zdravotnú, sociálnu, či finančnú. Musia však svojou výnimočnosťou viesť k nepochybnému záveru, že delegáciou sporu na iný súd sa zabezpečí hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie sporu, čo v danom prípade preukázané nebolo. Z návrhu na prikázanie veci nevyplýva, v čom konkrétne okrem bydliska navrhovateľky a maloletých detí spočívajú dôvody hospodárnosti, či rýchlosti konania, pre ktoré by mala byť vec z Okresného súdu Trnava delegovaná Okresnému súdu Liptovský Mikuláš. Samotná situácia bývania navrhovateľky podľa názoru najvyššieho súdu nie je spôsobilá významne ovplyvniť hospodárnosť ani rýchlosť konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode. Manželkou uvádzané dôvody možno eliminovať formou vykonania procesných úkonov dožiadaným súdom (§ 104 CSP), resp. zvolením si zástupcu, resp. advokáta v spore. Vo všeobecnosti sú problémy tohto druhu [napríklad, že strana sporu (jej zástupca) nemá bydlisko (sídlo) v obvode miestne príslušného súdu alebo že musí za účelom dostavenia sa na súd prekonávať väčšie vzdialenosti, či vynaložiť vyššie výdavky] skôr bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázanie veci inému súdu.

10. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP; preto návrhu nevyhovel

(podobne aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndc 13/2018).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.